

Täysistunto

Keskiviikko 11.12.2019 klo 14.00—17.56

19. Lepäämässä oleva ehdotus laiksi Ahvenanmaan itsehallintolain muuttamisesta (HE 320/2018 vp)

Lepäämään hyväksytty lakiehdotus LJL 2/2019 vp
Valiokunnan mietintö PeVM 5/2019 vp

Yksi käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Yhden käsittelyn asiana esitellään päiväjärjestyksen 19. asia. Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 5/2019 vp. Lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä asiasisällöltään muuttamattomana päätöksellä, jota on kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä, tai hylätä. Valiokunta ehdottaa, että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Keskustelu

15.37 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä asiassa on kyse Ahvenanmaan itsehallintolain talousjärjestelmää koskevasta muutoksesta. Eduskunta on vuoden 2018 valtiopäivillä hyväksynyt lepäämään lakiehdotuksen, josta nyt on kyse. Tämä itsehallintolain muutos rakentuu Ahvenanmaan itsehallintolain kokonaisuudistuksen yhteydessä sovittuun ratkaisuun Ahvenanmaan maakunnan taloudesta ehdotettavasta sääntelystä.

Perustuslakivaliokunta ehdottaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana. Valiokunta kiinnittää mietinnössään huomiota siihen, että lepäämään hyväksyttyä lakiehdotusta koskevassa hallituksen esityksessä uudistuksen taloudellisia vaikutuksia on arvioitu silloin vireillä olleen maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen kannalta. Sanoittua uudistusta koskevien lakiehdotusten rauettua arviointitilanne on osin muuttunut. Valiokunta pitää perusteltuna, että itsehallintolain maakunnan taloudenhoitoa koskevat säännökset uudistetaan hallituksen esityksessä HE 320/2018 vp tarkoitetulla tavalla. Lepäämään jätettyyn lakiin ei kuitenkaan voi tällaisia muutoksia nyt tehdä. Valiokunta ehdottaakin, että eduskunta hyväksyy lausuman itsehallintolaissa säädetyn tasoitusperusteen muuttamisesta.

Valiokunnan päätösehdotus: ”Eduskunta hyväksyy muuttamattomana lepäämässä olevaan ehdotukseen LJL 2/2019 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Eduskunta hyväksyy yhden lausuman.”

Ja valiokunnan lausumaehdotus kuuluu seuraavasti: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa viivytyksettä esityksen Ahvenanmaan itsehallintolain 47 §:n 1 momentissa säädetyn tasoitusperusteen muuttamisesta 0,47 prosenttiin vuoden 2021 alusta lukien.”

Tässä oli pääpiirteissään esityksen sisältö, ja se sisältää myös vastalauseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 80/2019 vp

15.40 **Mats Löfström r:** Ärade herr talman! Det vilande lagförslaget om ändring av Ålands självstyrelselag handlar om en ändring av det ekonomiska avräkningssystemet för Åland. Det här är en del av den stora självstyrelselagsrevisionen som pågått de senaste åren under ledning av den parlamentariska kommittén som leddes av president Tarja Halonen. På grund av tidsbrist blev man förra mandatperioden inte färdig med hela självstyrelselagsrevisionen. Man beslöt ändå att frikoppla de ekonomiska delarna eftersom man hade nått ett samförstånd kring dem, och samtidigt löste förslaget de konstitutionella problem som landskaps- och vårdreformen annars hade skapat. Det är det som det här vilande lagförslaget handlar om.

Vid sidan av förnyelsen i det ekonomiska självstyrelsesystemet skulle också en höjning av grundfinansieringen med 10 miljoner euro göras. Detta behövs eftersom ingen justering har gjorts i avräkningen till Åland på över 25 år sedan det nuvarande systemet trädde i kraft, samtidigt som Ålands befolkning vuxit dubbelt så snabbt i förhållande till hela landets befolkning, vilket nu innebär att Åland relativt sett får tillbaka allt mindre skatter per capita.

Ärade herr talman! Alla ålänningar betalar skatt till staten på exakt samma grunder som alla andra finländare. Eftersom många funktioner på Åland upprätthålls av landskapet Åland genom självstyrelselagen och inte av staten så får Åland tillbaka en bestämd andel av de skatter man betalar för att kunna finansiera den här offentliga servicen. Problemet är att den kraftiga befolkningstillväxten på Åland gjort att de skatter man får tillbaka inte längre räcker till för att på sikt klara av att upprätthålla den här servicen, och Åland vill också fortsätta växa. Det är i det här hänseendet viktigt att betona att Åland enbart vill ha tillbaka en tillräckligt stor andel av de skatter man betalar så att man kan upprätthålla och fortsätta utveckla Åland, varken mer eller mindre.

Ärade herr talman! Problemet är att då landskaps- och vårdreformen inte genomfördes på det sätt som var tänkt under förra mandatperioden betyder det här lagförslaget inte längre någon egentlig ökad grundfinansiering till Åland. Det här förslaget innebär ett nytt system som är en del av totalreformen av självstyrelselagen som var tänkt att träda i kraft då självstyrelsen fyller 100 år 2021, men förslaget innebär inte längre någon ökad grundfinansiering på 10 miljoner euro till Åland. Av den anledningen konstaterar grundlagsutskottet i betänkandet och i ett förslag till uttalande att regeringen snabbt behöver ge ett nytt lagförslag till riksdagen som höjer avräkningsgrunden till Åland, så att grundfinansieringen ökar med 10 miljoner euro per år — något som man kom överens om under förra mandatperioden. Ett sådant lagförslag behöver man förbinda sig till att göra för att den här ändringen ska få det nödvändiga samtycket av Ålands lagting. Den ändringen måste också göras genom ett separat lagförslag eftersom riksdagen inte kan göra ändringar i detta lagförslag — detta eftersom en ändring av självstyrelselagen bara kan göras i grundlagsenlig ordning med lagtingets bifall och en ändring som vilat över riksdagsvalet bara kan godkännas eller förkastas. Av den anledningen är det också så viktigt att riksdagen nu godkänner det här förslaget. Ifall det inte godkänns så går det inte längre att under denna mandatperiod återkomma till frågan eftersom processen med att ändra självstyrelselagen är så långsam. I så fall kan nästa ändring i praktiken, och hypotetiskt sett, tidigast träda i kraft efter nästa riksdagsval.

Grundlagsutskottet har behandlat lagförslaget grundligt både under förra mandatperioden och under den nuvarande. Grundlagsutskottet föreslår att lagförslaget godkänns. Lagförslaget är en viktig och central del av totalrevisionen av självstyrelselagen och är viktigt

Pöytäkirjan asiakohta PTK 80/2019 vp

för förtroendet mellan riket och Åland. I detta hänseende är det också viktigt att påminna om att Ålandsfrågor aldrig i något avseende får behandlas som dagspolitiska frågor eftersom självstyrelsen är en internationell konstruktion och självstyrelselagen är så svår att ändra på eftersom ett brett samförstånd behövs över två mandatperioder då en två tredjedelars majoritet behövs för att få ändringar till stånd. Det är också viktigt att påminna om, vilket också grundlagsutskottet tidigare gjort, att Ålands självstyrelse inte påverkas eller rubbas av andra förvaltningsreformer samt att man inte kopplar ihop ändringar av självstyrelselagen med andra lagstiftningsprojekt. Det här är avsikten av de författningsexperter som grundlagsutskottet har också hört.

Ärade talman! Grundlagsutskottet föreslår som sagt ett uttalande om att regeringen nu snabbt måste åtgärda höjningen av grundfinansieringen som man kom överens om förra mandatperioden men som inte längre sker med godkännande av detta lagförslag. Det här uttalandet är således viktigt för att kunna få lagtingets förtroende att ge sitt samtycke. Samtidigt behöver regeringen i snabb takt komma överens med Åland om det praktiska med detta och ge ett utkast till lagförslag om höjningen av avräkningen till Åland så snabbt som möjligt och innan lagtinget gett sitt bifall som sedan kan avges till riksdagen under nästa år.

Det är mycket viktigt att vi nu godkänner detta lagförslag. Tusentals timmar arbetstid har lagts ned på det förberedande arbetet med detta, och det är viktigt att vi nu kommer vidare och kan fortsätta med de övriga delarna i självstyrelselagsändringen samt övriga frågor mellan riket och Åland som delvis fått stå tillbaka på grund av att detta arbete tagit så pass mycket resurser i anspråk både på Åland och i statsförvaltningen. Det är nu viktigt att komma vidare med den här frågan. — Tack.

15.50 Olli Immonen ps: Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat perustuslakivaliokunnassa jättäneet esitystä koskevaan mietintöön vastalauseen. Edellytämme, että tasoitusperusteen muutos ei saa johtaa taloudelliseen ylikompensatioon Ahvenanmaan maakunnalle. Tilannehan tämän lepäämässä olleen lakiehdotuksen kohdalla on se, että esitykseen ei voida enää tässä vaiheessa tehdä pykälämuutoksia, joten se voidaan joko hyväksyä tai hylätä.

Esitänkin vastalauseen mukaisesti, että lakiehdotus hylätään. Lisäksi esitän, että mietintöön sisältyvä lausumaehdotus hylätään, ja vielä lopuksi esitän hyväksyttäväksi vastalauseeseen sisältyvän lausumaehdotuksen, joka kuuluu: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa viivytyksettä esityksen Ahvenanmaan itsehallintolain 47 §:n 1 momentissa säädetyn tasoitusperusteen muuttamisesta 0,42 prosenttiin vuoden 2021 alusta lukien.”

15.52 Jukka Mäkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Näillä perusteilla, jotka sisältyvät tähän vastalauseeseen, kannatan edustaja Immosen tekemää esitystä.

15.52 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Olin itsekkin mukana tässä Ahvenanmaan itsehallintolain uudistusta koskevassa komiteassa ja siellä jo esitin perussuomalaisten ryhmän puolesta hyvin kriittisiä kannanottoja tähän tasoitusperusteisen rahoituksen korottamiseen Ahvenanmaalle. Tässä yhteydessä oli tarkoitus, että tämä itsehallintolain uudistus tulisi tänne kokonaisuutena.

Jos ymmärsin oikein, edustaja Löfström unohti puheenvuorossaan kertoa siitä, että tämä esitys, joka tuli viime kaudella tänne, on nimenomaan päivänpoliittisesta syystä johtuva. Edustaja Löfström totesi, että Ahvenanmaan asioita ja itsehallintolakia ei saa käsitellä päi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 80/2019 vp

vänpoliittisista syistä, mutta kun katsoo perustuslakivaliokunnan lausuntoa 11. päivästä helmikuuta tältä kuluvalta vuodelta, siellä todetaan sivulla 3, että tämä itse esitys liittyy nyt maakunta-sote-uudistukseen, joka silloin oli vireillä, ja tämä taloudellinen tilanne piti kompensoida Ahvenanmaalle. Perustuslakivaliokunta piti lausunnossaan selvänä, että valtioneuvoston lausuma on päivänpoliittinen kannanilmaisuus. Perustuslakivaliokunnan mielestä valtioneuvoston lausumasta voi kuitenkin saada sen kuvan, että Ahvenanmaan itsehallintolain muutosta tarkasteltaisiin vain tavalliseen lainsäätämiseen liittyvänä sivutuotteena, ja tätä ei pidetty asianmukaisena.

Tässähän oli siis tilanne, että piti saada sote-uudistus eteenpäin, ja siihen liittyi osana Ahvenanmaan rahoitus. Ahvenanmaan maakunnan kanssa käytiin keskusteluja tästä tasoitusperusteen määrästä, ja tämä hallituksen esitys 320/2018, joka nytkin tässä on pohjana, katsoi, että neutraali tasoitusperuste olisi 0,45 prosenttia. — Ei kun anteeksi, 0,42 prosenttia olisi neutraali. Korjaan, kun tässä on nyt kolme eri lukua. — Eli 0,42 olisi näitten selvitysten mukaan neutraali. Tämä oli se lähtökohta, mistä piti lähteä. Sitten Ahvenanmaan maakunta ei hyväksynyt tätä 0,42:ta, ja tästä syystä se muutettiin 0,45:een. Viime kaudella, jo silloin, perussuomalaisen ryhmä katsoi, että tämä on ylikompensaatiota, ja tästä syystä silloinen ryhmämme tästä äänestettiin viimeksi salissa, ennen kuin tämä jäi lepäämään. En ole tällä kaudella perustuslakivaliokunnassa mukana ja nyt kuulin, että täällä ollaan esittämässä 0,47:ää, vaikka myös valiokunnan puheenjohtaja Ojala-Niemelä totesi, että ei ole mitään uusia taloudellisia vaikutuksia arvioitu tuohon aikaisempaan hallituksen esitykseen nähden, joka nyt on tässä pohjana, eli mitäs varten tämä luku nousee koko ajan. Edustaja Löfström totesi, että se, että tulisi vielä tämä 0,47, on edellytyksenä sille, että maakunta hyväksyisi sen.

Viime kaudella siis todettiin, kerrataanpa vielä, neutraalitaso, jonka piti olla lähtökohta. Kompensoidaan se, mitä maakunta menettäisi, jos sote tulisi. No soteahan ei tullut. Missä tarve? No, ajatellaan, että se tulisi. Laskelmat olivat 0,42. Ahvenanmaa sanoi, että me emme suostu tähän meidän päässämme, kun tarvitaan sekä Ahvenanmaan että tämän salin hyväksyntä. Ahvenanmaa ilmoitti, että me emme hyväksy sitä 0,42:ta, joka olisi neutraali. Me haluamme ylikompensaation, 0,45. Ja nyt täällä salissa onkin luku noussut uudestaan, se on 0,47. Nyt minä ehdottaisin edustaja Löfströmille, että kertoisitte tälle salille Ahvenanmaan edustajana, mistä tässä on kysymys, kun tämä luku nousee joka kerta, ja näissä ei ole kysymys pikkurahoista. Niin kuin olen monesti todennut, Ahvenanmaan maakunta on velaton, ja meillä on todella vaikeuksia. Me olemme tässä salissa puhuneet, kuinka kunnat ovat todella pulassa, kuntaverot nousevat, meillä valtio velkaantuu, kunnat velkaantuvat. Mistä syystä te haluatte ylikompensaatiota, voisitteko te vastata?

15.57 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Ihan ensimmäiseksi: Yleisperiaatteena tähän itse asiaan on se, että tämä itsehallintolain muutos ja tasoitusperusteen muutos tuntuvat perustelluilta. Kuten näissä perustelupuheenvuoroissa aikaisemmin on kuultu, 25 vuoden tätä tarkistusta ei ole tehty, ja siinä mielessä se on tarkoituksenmukaista nyt tässä vaiheessa tehdä. Päinvastoin kuin perussuomalaisen ryhmä, joka oli halukas antamaan vuonna 2021 ahvenanmaalaisille negatiivisen lahjan hetkellä, jolloin on kulunut sata vuotta siitä, kun tämä itsehallintolaki astui voimaan kansainvälisenä sopimuksena, niin me muut — ainakin näyttää siltä, että me muut — olemme tässä asiassa toista mieltä ja korostamme tämän Ahvenanmaan itsehallintolain merkitystä sekä suomalaisen yhteiskunnan kannalta että Suomen ja Ahvenanmaan suhteiden kehittämisen kannalta ja ennen kaikkea myöskin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 80/2019 vp

tunnistaen sen kansainvälisesti merkittävän saavutuksen, mitä tämä Ahvenanmaan itsehallintolaki tarkoittaa.

On hyvin tärkeää tunnistaa se prosessi, jolla tämä Ahvenanmaan niin sanottu ratkaisu on tehty. Tähänhän liittyy kaksi olennaista kansainvälistä sopimusta.

Ensimmäinen sopimus, iso sopimus, joka määrittelee Ahvenanmaan asemaa kansainvälisenä kriisialueena, oli Krimin sodan jälkeen tehty ratkaisu Ahvenanmaan demilitarisoituneesta vyöhykkeestä. Olen tietoinen, että perussuomalaisten suunnalta, jopa ministeritasolta, on esitetty näkemyksiä siitä, että tätä täytyisi harkita uudelleen. Se on skandaalimainen ehdotus tilanteessa, jossa me olemme tienneet, että tuolla demilitarisoituneen vyöhykkeen asemalla on suuri kansainvälinen esimerkkivaikutus, ja se on ollut erittäin toimiva ja stabilisoinut myöskin Ahvenanmaan aseman tässä Itämeren alueen turvallisuuspoliittisen tilanteen turbulentissa kokonaisuudessa. Se on vuodelta 1856, ja se oli nimenomaan Pariisin rauhansopimuksessa Krimin sodan jälkeen vahvistettu asia. Merkittävä, merkittävä sopimus.

Toinen suuri sopimus oli tietenkin Suomen sisällissodan jälkeinen asetelma. Me hyvin tiedämme, että Suomen sisällissodan aikana Ahvenanmaalla oli niin sanotusti vieraita joukkoja, siellä oli saksalaisia, siellä oli ruotsalaisia joukkoja. Tämä Ahvenanmaan aseman kriisiytyi hyvin vaikeaksi, koska Ahvenanmaalla järjestettiin kansanäänestys sisällissodan jälkeen, ja 98 prosenttia — jos muistan luvun oikein — ahvenanmaalaisista äänesti Ruotsiin liittymisen puolesta. He kokivat, että ruotsin kieli, ruotsalaisuus on heille, silloisille ahvenanmaalaisille, identifikaation kohde, ja yhteiselo turbulentissa Suomessa — Suomessa oli silloin käynnissä sisällissota — koettiin hankalaksi. Suomen hallitus oli tietenkin tiukka: Ahvenanmaa on osa Suomen aluetta, suomalaista suvereniteettia. Tämä on liioitellusti muotoiltu, mutta oli hyvin lähellä se, että kaksi naapuri-Pohjoismaata olisi ajautunut pahimmillaan jopa aseelliseen konfliktiin, koska siinä olivat sotavoimat kuitenkin liikenteessä monella tavalla.

Tämä Ahvenanmaan itsehallintoratkaisu oli Kansainliiton, joka perustettiin ensimmäisen maailmansodan jälkeen, ensimmäinen päätös, kompromissiratkaisu, hienolla tavalla neuvoteltu, jossa tavallaan kirkko pantiin keskelle kylää. Lähtökohta oli mielenkiintoinen: tilanne oli se, että kaikki kiistan osapuolet, niin ruotsalaiset, suomalaiset, jopa ahvenanmaalaiset, kokivat tämän Kansainliiton kompromissiratkaisun huonoksi, mutta loppujen lopuksi se on ollut ideaalitalanne, paras mahdollinen ratkaisu. Ahvenanmaa on lähtenyt kuokistamaan hienolla tavalla tämän itsehallintolain kautta. Suomalaiset ovat myöskin kokeneet ratkaisun upeaksi ja niin myöskin ruotsalaiset. Nyt Pohjoismaiden neuvoston ja pohjoismaisen yhteistyön kautta näkyy se, millä tavalla ahvenanmaalaiset kykenevät kontribuoimaan tähän yhteispohjoismaiseen keskusteluun, ja tätä kautta soisin, että myöskin perussuomalaiset kunnioittaisivat tätä historiallista prosessia, joka tässä on taustalla.

Ahvenanmaan itsehallintomalli, myös tämä demilitarisoitu vyöhykemalli — monet meistä, jotka olemme myöskin kansainvälisissä rauhanneuvotteluissa olleet mukana, olemme olleet tilanteissa, joissa olemme markkinoineet tätä Ahvenanmaan mallia hyvin vaikeisiin konfliktitalanteisiin. Katsokaa, kuinka itsehallinto, autonominen ratkaisu voidaan tehdä niin, että ristiriitatilanteessa voi löytyä malli, joka tyydyttää kaikkien osapuolien tarpeet tietyllä tavalla, kunnioittaen niitä intressejä, jotka siinä ovat, ja silti löytyy ratkaisu niin, että kaikki pystyvät sen kanssa elämään. Tämä Ahvenanmaan itsehallintolain säädäntö, joka tähän on rakennettu taakse, on harvinaisen hieno esimerkki.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 80/2019 vp

Minä myöskin korostan demilitarisoituneen alueen ratkaisuun liittyviä merkityssisältöjä, ja siinä suhteessa vetoan myöskin perussuomalaisiin: Nähkää tämä kokonaisuus, mistä me puhumme. On hieno asia, että meillä on Ahvenanmaan kaltainen itsehallintoalue Suomessa. Kunnioitamme sitä aidosti, ja he kunnioittavat myöskin sitä, että he ovat suomalaisia tässä kokonaiskontekstissa.

16.02 **Mats Löfström r:** Ärade herr talman! Jag vet att det är många procenttal att hålla reda på, och ledamot Leena Meri bad mig reda ut dessa procenttal och också begreppen kring det här.

Förra regeringens förslag var inte att den här reformen skulle bli kostnadsneutral. Det var sannfinländarnas förslag, men det var inte regeringens förslag, utan regeringens förslag var att den här ändringen av självstyrelselagen skulle öka grundfinansieringen till Åland med 10 miljoner euro per år eftersom det behövs för att trygga den ökande befolkningen som Åland har haft. Det här skulle genomföras genom att man skulle hålla avräkningsgrunden oförändrad med 0,45 procent, och eftersom statens intäkter skulle öka med 12 miljarder euro så skulle den här oförändrade avräkningsgrunden och det nya systemet göra att Ålands finansiering i praktiken skulle öka med 10 miljoner euro per år. Nå, nu blev inte det fallet eftersom det inte blev en landskaps- och vårdreform, och det betyder att 0,45 procent fortfarande är 0,45 procent eftersom statens intäkter inte längre ökade. Och det förslaget som nu finns i sannfinländarnas reservation om att sänka avräkningen till 0,42 betyder de facto en klar minskning.

Ledamot Immonen tar i sin reservation upp ett faktum att det ska bli en vårdreform, men saken är den att det finns inga konkreta förslag på bordet kring den vårdreformen och inga förslag som vi har fått till riksdagen om, när och hur den här vårdreformen ska genomföras. Det vi dock vet med hundraprocentig säkerhet är att ingen reform kommer att vara i kraft 2021, från det året när sannfinländarna föreslår att man ska ha 0,42 i avräkningsgrund i stället för 0,45.

I reservationen som ledamot Immonen har tagit fram säger man att det här ska vara kostnadsneutralt, men förslaget i reservationen är ju att man minskar finansieringen till Åland med 15–20 miljoner euro per år, och därför vill jag fråga ledamot Immonen: varför vill man minska den här grundfinansieringen till Åland med 15–20 miljoner euro? Ålänningar betalar statsskatt som alla andra finländare och får tillbaka en andel av detta för att finansiera polis, sjukvård och andelar till kommuner som går till äldreomsorgen och annan service. Minskar man Ålands finansiering med 15–20 miljoner euro per år, vilket det här förslaget till uttalande som ni har lagt fram i grundlagsutskottet innebär, hur ska Åland då kunna finansiera den här servicen? Och varför ska inte Åland ha samma möjlighet att arrangera offentlig service som alla andra finländare?

16.07 **Olli Immonen ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Edustaja Löfströmille voisin lyhyesti todeta sen, että eri asiantuntijatahothan toivat meillä valiokunnassa esiin laskentatavasta riippuen erilaisia lukuja ja laskelmia siitä, mikä on tämän tasotusperusteen osalta oikea taso, ja itse olen tulkinnut näitä lukuja siten kuin ne tässä perussuomalaisten vastalauseessa esitetään. Valtiovarainministeriön lukuja ja tasoja pitäisin lähimpinä oikeaan osuvina.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 80/2019 vp

Tätä tasoitusperusteen korotustahan on perusteltu sotella ja maakuntauudistuksella. Siitä ei ole vielä varmuutta, miten näiden kohdalla käy, mutta se jää meillä nähtäväksi. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja takaisin... No, ledamot Löfström, 1 minut.

16.08 **Mats Löfström r** (vastauspuheenvuoro): Ärade herr talman! Ännu till ledamot Immonen: Det är sant att vi har hört sakkunniga, men vi har inte hört sakkunniga sedan landskaps- och vårdreformen inte blev av gällande finansieringen. Finansministeriet har inte gett några siffror som skulle peka på 0,42 eller någon sänkning i avräkningen sedan landskaps- och vårdreformen har fallit, och det här finns tydligt eftersom alla utlåtanden som har getts till grundlagsutskottet ju är offentliga när grundlagsutskottet har behandlat det här och alla kan se den här informationen. Så vi har inte fått några nya siffror sedan landskaps- och vårdreformen som skulle göra det möjligt att man kunde sänka avräkningen till 0,42, utan det betyder att det faktiskt de facto blir en sänkning till Åland på 15–20 miljoner euro per år.

16.10 **Antero Laukkanen kd:** Arvoisa herra puhemies! Täällä edustaja Kiljunen käytti hyvin perusteellisen puheenvuoron siitä, miten meidän tulisi Ahvenanmaata katsoa ja ymmärtää, ja pidin todella siitä, mitä hän sanoi.

Viime kaudella meillä oli lakivaliokunnan kanssa mahdollisuus käydä Ahvenanmaalla. Siinä vaiheessa juuri kävimme huolella läpi tätä itsehallintolain muuttamistarvetta ja siihen liittyviä asioita ja totesimme, että kokonaisuutokselle ja selkeyttämiselle on suuri tarve. Siis tämä uudistus, joka meillä on, on enemmänkin sellainen kokonaisuudistus, päivitys, joka on välttämätön muuttuneeseen tilanteeseen.

Myös tämän rahoitusperustan tarkistaminen ei ollut mikään ikään kuin ennallaan pidettävä kustannusneutraali ratkaisu, vaan siinä nimenomaan haettiin rahoitusratkaisua, joka vastaa nykyisiä tarpeita ja tulevia tarpeita. Kun tiedetään tämä säätämisyjärjestys, mikä tässä Ahvenanmaan tapauksessa on, niin ne eivät ole aivan yksinkertaisia asioita, vaan haluttiin tehdä pitkäjänteinen ratkaisu.

Tämä nykytilanne Ahvenanmaalla vaatii tämän esityksen, vaatii tämän korotuksen, ja se tulee nähdä vuosikymmenten ratkaisuna, ei vain jonain poliittisena tekona tällä hetkellä. Siksi jo viime kaudella kannatin tätä ja kannatan edelleen ja olen tyytyväinen siitä, että Ahvenanmaa voi voida hyvin ja voi kehittää itseänsä itsenäisenä toimijana.

16.12 **Leena Meri ps:** Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussahan ei ole kysymys Ahvenanmaan itsehallinnosta tai sen oikeutuksesta tai sen hyvyydestä. Se on ihan hieno asia, ja niin kuin olen aikaisemminkin sanonut, niin siellä kansainvälisissä sopimuksissa on tietty itsehallintoalue määritelty ja tietyt oikeudet ja näin poispäin, mutta ei siellä nyt sitä rahan määrää ole missään määritelty. Täällähän keskustellaan juuri tästä rahasta, mikä on oikeudenmukaista valtakunnassa, mikä on valtakunnan tilanne. Tästä minä olen koko ajan puhunut, en siitä, että en arvostaisi Ahvenanmaata. Sen takia on turha sotkea tähän keskusteluun sitä. Tämä ei ole moraalinen kannanotto, vaan on rahasta kysymys, nimenomaan.

Edelleenkin vetoan siihen, että täällä perustuslakivaliokunnan lausumaehdotuksessa todella tuodaan tämä 0,47 esille mutta kuitenkin tuodaan esille, että kaikki uudistuksen laajimmat periaatteelliset taloudelliset vaikutusarviot on tehty silloin, kun tämä hallituksen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 80/2019 vp

esitys tuli viime kaudella meille. Elikkä näihin teidän keskusteluihinne siitä, että joku sanoi valiokunnassa sitä, tätä, tota, niin nämä eivät ole laaja-alaiset arvioinnit. Silloin minä lähdin siitä, kun on viimeksi näitä laaja-alaisesti arvioitu, ja silloin on todettu hallituksen esityksessä ja valtiovarainministeriön kuulemisissa ja niissä valtiovarainministeriön lausunnoissa, jotka muistaakseni olivat vielä tässä Ahvenmaan itsehallintolain kehittämissä, että tämän kompensaation laskentaperusteen neutraali taso olisi se 0,42. Perustuslakivaliokunta on todennut 2017, että tämä kompensatio pitää tehdä, mutta se kompensatiotarve tuli siitä sote-uudistuksesta, jota meillä ei nyt ole. Tämä kaikki muu on ihan kivaa.

Kimmo Kiljunen puhui lahjoista. Moni kunta varmaan haluaisi myös lahjoja. Siellä on tällä hetkellä viiden prosentin kuntaverokorotukset, eli meillä ei ole nyt varaa lahjoihin. Täytyy muistaa se, että me puhumme taloudesta. Ahvenanmaan maakunta on velaton. Siellä voisi rakenteita itsekin uudelleen järjestellä ja miettiä niitä asioita, miten voisi tuottaa tehokkaammin. Minustakin olisi oikein mukavaa, jos vaikka Hyvinkäällä me voisimme elää näin, ja sitten sanoisin vain, että minä vaadin, että nämä kunnan valtionosuudet nostetaan, koska minä nyt vain haluan niin ja minä en muuhun suostu — voi, kun me voisimme näin tehdä.

Minä en ymmärrä sitä, että jos 0,42 oli siis neutraali aikaisempien laskelmien mukaan, mitä minä olen vaikutusarvioita nähnyt, miten se olisi 0,45 nytten tässä esityksessä, mutta kun te puhuitte jo 0,47:stä ja puhuitte siitä, että tämä selviää kaikista näistä PeVin aikaisemmista lausunnoista, että tämä on ollut täysin poliittinen asia, Ahvenanmaa ei hyväksy, se on Ahvenanmaasta kiinni, niin niin kuin sanoin viimeksi, tässä on vähän semmoista kiristyksen makua, että koska tämä pitää kahdessa paikassa hyväksyä, niin meille [Puhemies koputtaa] asetetaan ne reunaehdot täällä. Minä en ymmärrä, mistä tämä 0,47 — onko se ensi vuonna 0,50?

16.15 Johannes Koskinen sd: Arvoisa puhemies! Kun on itsehallinnollisen yhteisön ja tasavallan väliset lainsäädäntöjärjestelyt, niin siinä on yleensäkin tämmöisiä poikkeuksellisia järjestelyjä, mihin edustaja Meri viittasi. Eli täytyy löytyä yhdensuuntaiset poliittiset päätökset sekä maakuntahallinnon puolelta että valtakunnan, tässä tapauksessa eduskunnasta. Se tietysti tekee hankalaksi sopeuttaa lainsäädäntöä muuttuviin tilanteisiin. Siinä ei ole elementtinä pelkästään nämä valtakunnan lainsäädännön muutokset, vaan on myöskin kysymys siitä, miten toimivalta järjestetään esimerkiksi verotuksen osalta maakunnan ja valtakunnan välillä. Näitä elementtejä on aika hankala saada aina tasapainoon.

Sitten talouskehitys vaihtelee. Nythän Ahvenanmaalla on ollut positiivisempi talouskehitys kuin valtakunnassa keskimäärin, ja sekin vaikuttaa tuohon, mikä olisi sitten se oikeudenmukainen tasoitusluku. Mutta tällä esityksellä nyt on haettu tämmöistä laajaa yhteisymmärrystä, ja se varmasti voidaan tässä eduskunnassa hyväksyä.

Sitten tuo lausumaehdotuksen tarkoittama muutos tasoitusprosenttiin koskee tätä välikautta. Kun sitä sote-uudistusta ei toteutetussa aikataulussa tullut, niin nyt täytyisi oikaista se tilanne samanlaiseksi kuin se on ollut ilman tätä sote-uudistusta ja sen aiheuttamia muutoksia kuntasektorin, tässä tapauksessa Ahvenanmaan maakunnan, ja valtakunnan väliin rahaliikenteeseen.

Ja kun tässä lausumassa perustuslakivaliokunta viittaa tuohon tarpeeseen antaa esitys vuoden 2021 alusta lukien, niin kysymyshän on siinäkin määräaikaisesta järjestelystä, eli se olisi turvallisinta kirjoittaa, että se on voimassa siihen saakka, kunnes tämä sote-uudistus pannaan täytäntöön. Siitä eteenpäin, jos tehdään isompia muutoksia, joko Ahvenan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 80/2019 vp

maan sisällä kuntien ja maakunnan välisessä työnjaossa tai sitten valtakunnan ja maakunnan välisessä työnjaossa, niin sen tulee luonnollisesti vaikuttaa sitten tähän tulevaan itsehallintolain säädäntöön ja sen mukaiseen talousjärjestelyyn.

16.18 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Koskinen jo käsitteli osittain sitä, mitä halusin sanoa. Osittain edustaja Merelle myöskin vastaukseksi, että itsehallintoalueen asema valtakunnassa on aina toinen kuin normaalin paikallishallinnon. Siitä huolimatta ymmärrän kyllä edustaja Meren pohdiskelut siitä, että jos vaikeuksia on, niin vastaan tullaan. Ja Suomessakin tullaan vastaan myöskin kuntia silloin, kun on todellisia vaikeuksia.

Tässä tapauksessa ei ole kysymys vaikeuksista Ahvenanmaan kohdalla. Nyt onkin enemmän kysymys periaatteista. Ja minullakin jäi nyt tämä asia sillä tavalla auki, että minä takia perussuomalaiset ehdoin tahdoin haluaisivat laskea 0,42:een tätä perusrahoitusta. Sehän on selvä signaali jostakin. Jos se 0,45 olisi noin kustannusneutraali, niin tämä 0,47, jota tässä nyt haetaan, niin se on selkeästi jonkinlainen tasokorotus, joka tässä huomioidaan, kun 25 vuoteen vastaavia ei ole tehty.

Ja nyt sitten tulee päivänpolitiikkaa, arvoisa puhemies, päivänpolitiikka tai ajankohtainen tilanne, ja se liittyy siihen, että tässä puhutaan sadan vuoden perspektiivistä. 2021 Ahvenanmaan itsehallintolaki täyttää 100 vuotta. Jos tasokorotuksia jossain kohdassa tehdään, niin tuo on — minä käytin aikaisemmin termiä ”lahja”, mutta käytän symbolisesti — hieno kohta tarkistaa tätä sopimusta ja löytää taso, joka vastaa siihen kustannuskehitykseen ja kulukehitykseen, joka Ahvenanmaallakin on koettu. Tämä on symbolisesti hieno hetki myöskin tehdä tämä tasokorotus tässä.

16.19 Mats Löfström r: Ärade herr talman! Till Leena Meris fråga varför det är just 0,45 som är kostnadsneutralt nu och inte 0,42: det här har helt att göra med att social- och hälsovårdsreformen inte blev av som det var tänkt. Med det förslaget som fanns då hade den ökat statens intäkter med 12 miljarder euro per år, och då hade 0,45 procent av det gjort att Åland skulle få en 10 miljoner euros ökning i grundfinansiering, men på grund av att den reformen föll innebär 0,45 inte längre en tilläggsfinansiering, och just därför måste man justera avräkningsgrunden till 0,47. Det här framgår klart också i det utlåtande som finansministeriet har gett till grundlagsutskottet, och jag rekommenderar att de som vill veta mera om det, också Leena Meri, bekantar sig med det utlåtande som finansministeriet har gett.

Sedan gällande Leena Meris påstående att Åland skulle vara skuldfritt: Åland har 16 stycken kommuner, och precis på samma sätt som landets övriga kommuner är de åländska kommunerna skuldsatta, så Åland som sådant är inte skuldfritt. På samma sätt har också Åland en andel av hela statens skulder, så Åland är inte på något vis skuldfritt. Jag vet inte varför man vill ge sken av den saken. Även om landskapets ekonomi som sådan är skuldfri är Åland inte på något sätt skuldfritt.

16.22 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Tämä lepäämään jätetty laki on nyt vaalien jälkeen käsitellyssä meillä, ja minusta tämä on hyvä asia. Vaikka tässä nyt on kysymys tästä taloudellisesta järjestelmästä erityisesti Ahvenanmaan osalta, niin taustahan tässä on kuitenkin vuosien ajan ollut yritys uudistaa itsehallintoa, kehittää tätä Ahvenanmaan itsehallintoa. Olin itse mukana aikoinaan siinä Alec Aallon työryhmässä ja sitten myös presidentti Halosen puheenjohtajana vetämässä Ahvenanmaa-komiteassa, ja — voin sanoa, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 80/2019 vp

harmikseni — joudun toteamaan, että tämän komitean työ ei voinut sitten päätyä siihen, että olisimme päässeet yhteiseen maaliin, että olisi tehty tämmöinen kokonaisuudistus siinä. Mutta minusta on tärkeää, että edetään kuitenkin tässä ja tämä nyt hyväksytään eduskunnassa.

Sehän kyllä pitää paikkaansa, että Ahvenanmaalla menee suhteellisen hyvin, jos vertaa Manner-Suomeen: bruttokansantuote ja työllisyysaste ovat siellä korkeita, mutta näkisin itse mieluummin ajatuksen niin, että meidän pitää myös katsoa vähän mallia Ahvenanmaalta, mitä siellä on tehty hyvin. Ja niinkin on minusta ihan järkevää, että kun tämä on tuommoinen erityislaatuinen itsehallinto, joka meillä on Ahvenanmaalla, niin ei se minusta ole huono asia, että me annamme Ahvenanmaalle tavallaan porkkanan, että kun siellä tehdään asioita oikein ja veroja kertyy, niin he myös itse saavat sitten pikkuisen enemmän ja hyötyvät siitä. Minusta tämmöinen pohja-ajattelu on aika hyvä, että kannustetaan tähän.

Ahvenanmaa on osa Suomea. Se on hieno maakunta, ja minusta ehkä suurin huoli on enemmänkin se, että me pystyisimme pitämään Ahvenanmaan ja myös ahvenanmaalaiset mukana tässä meidän yhteisen isänmaamme kehittämisessä niin, että me koemme, että olemme samaa Suomea ja kun kehitämme Ahvenanmaata, niin kehitämme myös tätä koko Suomea.

Kannatan tätä, että tämä esitys hyväksytään täällä nyt vaalien jälkeisillä valtiopäivillä, mutta sitten mitä tulee näihin prosentteihin ja lukuihin, niin minusta edustaja Koskinen täällä aika hyvin valaisi sitä perusajatusta ja ajattelutapaa, miten tähän pitää suhtautua: määräaikaisuus, ja mitä muutoksia ja uudelleentarkastelua ehkä sitten tarvitsee tehdä, kun sote-uudistus saadaan tehtyä.

16.25 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Tämä esitys ei tosiaankaan ole mikään kompensatiolaki, vaan taloudenhoidon uudistamislaki. Ahvenanmaan maakunnan taloutta koskeva järjestelmä rakentuisi tämän esityksen jälkeen nykyiselle tasoitusjärjestelmälle, mutta olisi tätä joustavampi. Tämä hitaus, miten tämä rahoitus seuraa Ahvenanmaan kulukehitystä ja muuta, on tullut ongelmalliseksi sen koko alueen kehittämisen kannalta. Nykyinen verohyvitysjärjestelmä ehdotetaan korvattavaksi uudella verotasoitusjärjestelmällä. Ehdotetulla järjestelmämuutoksella on hallituksen esityksen mukaan kaksi tarkoitusta: Yhtäältä ”verotasoituksen tarkoituksena on toimia nykyistä verohyvitystä tehokkaampana kannustimena veronmaksukyvyyn lisäämiseksi Ahvenanmaalla. Toisaalta ehdotetun verotasoituksen tulee toimia neutraalisti suhteessa suunniteltuihin ja tuleviin verohallinnon uudistuksiin.”

Suomi uudistuu, Ahvenanmaa uudistuu, verotusratkaisut uudistuvat ja niiden tulee vastata toisiaan, antaa samanlaiset mahdollisuudet niin Ahvenanmaalla kuin täällä Manner-Suomessa. En pysty mitenkään näkemään tätä vain jonkinlaisena sotesta johtuvana korjauslakina, vaan tässä on paljon isommasta asiasta kysymys, ja minusta on hienoa, että tämä etenee.

16.27 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Joudun nyt kuitenkin näihin asiakirjoihin turvautumaan. Tämä on kuitenkin lepäämään jätetty laki, ja siten tämä hallituksen esitys on edelleen sama eli 302/2018, se ei ole muuttunut. Silloin valtioneuvoston istunnossa tuotiin esille, että tämä perustuu kokonaisuudistuksen valmisteluun, mutta todettiin, että tämä liittyy tarpeeseen tehdä sote- ja maku-uudistus ja ratkaista Ahvenanmaan rahoituskysymykset. Tämä todettiin valtioneuvoston istunnossa silloin helmikuussa 2019 kuluvaan vuotta,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 80/2019 vp

vaikka tällainen ratkaisu ei erillisenä olisi hyväksyttävissä. Elikkä ideana oli se, että kokonaisuudistus pitäisi tehdä — tätä oli pakko lähteä tekemään eteenpäin. Tämän saman asian tuossa toin aikaisemmin esiin tuolta pöntöstä, kun pidin puheen, ja totesin tästä saman, mitä perustuslakivaliokunta silloin lausunnossaan totesi: tässä on kysymys poliittisluontoisesta kannanilmaisusta, ja tämä laki oli tavalliseen lainsäätämistarpeeseen liittyvä sivutuote, mitä ei pidetty asianmukaisena. Tämä on ollut se poliittinen kehys, miksi tätä vietiin erillisenä eteenpäin, ja tästä syystä tukeudun niihin laskelmiin, mitä silloin siellä Halosen johtamassa Ahvenanmaa-komiteassakin paljon tehtiin, missä itsekkin olin mukana. Te olette kuulleet perustuslakivaliokunnassa asiantuntijoita, mutta kuten te sanotte tässä yksimielisessä perustuslakivaliokunnan lausunnossakin, ja kuten puheenjohtajakin totesi, niin kuitenkin nämä isoimmat selvitykset pohjautuvat tähän hallituksen esitykseen, joka on tämä viime kaudelta oleva. Elikkä en ole kovin vakuuttunut näistä laskelmista, joita te nyt tuotte — varsinkin, kun jo viime kaudella kävi selväksi, että neutraalitaso piti kompensoida, kuten perustuslakivaliokuntakin edellytti: kompensoidaan muutoksesta aiheutuvat kulut. No, nyt sitä muutosta ei tullut, mutta jos jotakin korotusta tehdään, niin se 0,42 olisi ollut neutraali niiden laskelmien mukaan, ja silloin lähdettiin siitä, että maakuntahallinto ei hyväksy 0,45:tä. Ymmärrän, että tämä on sopimista, mutta silloin oli se ajatus, että me emme saa so- tea eteenpäin. Nyt minä en ymmärrä, mistä tämä 0,47 tulee.

On hirveän hienoa, niin kuin edustaja Kiljunen sanoi, että ”sata vuotta” ja ”tullaan vastaan” ja ”annetaan lahjoja” ja ”tullaan vastaan taloudellisissa vaikeuksissa olevia kuntia”, mutta kun Ahvenanmaa ei ole taloudellisissa vaikeuksissa, kuten edustaja Koskinenkin totesi. Ahvenanmaalla menee itse asiassa paremmin kuin meillä muualla. Nyt on kysymys rahasta, ja sen takia minä en oikein ymmärrä, miksi tähän aina vedetään se, että perussuomalaiset eivät ymmärrä Ahvenanmaata ja Ahvenanmaan sopimuksia. Eihän nyt kysymys ole siitä, vaan kysymys on siitä, että hyviä ja huonoja aikoja ja taloudellista taakkaa jaetaan tasapuolisesti. Tämä on meidän lähtökohtamme.

16.30 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Ihan ehkä selitykseksi vielä näihin reagoiteihin ja tähän keskusteluun: Perussuomalaisista sekä edustaja Meri että Immonen ovat antaneet numeroita ja todenneet, että numerot ovat numeroita, tämä on taloudellinen kysymys ja tässä ei ole moraalialta tai kysymystä, joka liittyisi laajemmin Ahvenanmaan itsehallinnon arviointiin. Ei ole olemassa taloudellisia faktoja, jotka ovat irrallaan tästä moraalisesta, tästä laajemmasta mielestä. Sen takia sanon, miksi tässä ovat monet meistä reagoineet aika voimakkaasti, ehkä jopa hieman emotionaalisestikin tähän numeroleikkiin, jota me tässä nyt käymme itse tämän pienen tarkistuksen osalta, joka koskee näitä kompensatioita tai tätä perusrahoitusta, joka Ahvenanmaalle tulee. Se tulee siitä, että me olemme kuulleet vuosien varrella perussuomalaisten suunnalta hyvin voimakasta kritiikkiä Ahvenanmaan suuntaan, jopa kritiikkiä koskien tätä itsehallintojärjestelmää siellä, jopa kritiikkiä koskien tätä demilitarisoitua vyöhykettä ja niin edelleen. Me olemme kuulleet hyvin fundamentaalista arviota siitä, että meidän pitäisi pohtia ahvenanmaalaisuutta, on luotu jopa tämmöistä vähän ”kateusilmapiiriä” ja niin edelleen. Tämä on se syy, minkä takia me reagoimme, ja kysymmekin, minkä takia te edelleenkin nostatte tämmöisen numeroleikin nyt tähän ettekä seuraa esimerkiksi sitä, mitä edustaja Lohi täällä hyvin selkeästi toi esille. Ahvenanmaa on meille esimerkki maakunnasta, joka on onnistunut nousemaan komealla tavalla. Meillä on varmasti paljon opittavaa, niin kuin heilläkin on opittavaa, mitä mantee-reella tehdään. Yhteistyössä mennään eteenpäin, eikä kannata tämmöistä riita-asetelmaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 80/2019 vp

laskea tämmöiseen numeroleikkiin, vaan arvostaen tätä yhteistyötä, mikä, sanotaan, Manner-Suomella ja Ahvenanmaalla on ollut, mennään eteenpäin. Sen takia tämä teidän esityksenne herättää nämä voimakkaat, pidemmänkin jännevälän historialliset arviot ja ne tässä tuodaan vahvasti esille.

16.32 Mats Löfström r: Arvoisa herra puhemies! Perustuslakivaliokunta sanoi selkeästi, että tämä ei ole mikään päivänpoliittinen asia, ja jos me luemme nyt perustuslakivaliokunnan mietintöä viime vaalikaudelta, siellä lukee tämmöistä:

”Valiokunta on perustuslain osalta todennut, ettei muutoshankkeisiin pidä ryhtyä päivänpoliittisten tilannenäkymien perusteella eikä muutenkaan niin, että hankkeet olisivat omiaan heikentämään valtiosäännön perusratkaisujen vakautta tai perustuslain asemaa valtio- ja oikeusjärjestyksen perustana. Valiokunnan mielestä sanottu on merkityksellistä myös Ahvenanmaan itsehallintolain periaatteellisesti merkittävien perusratkaisujen muuttamista tarkasteltaessa.

Ehdotus itsehallintolain muuttamisesta rakentuu hallituksen esityksessä kuvatun mukaisesti Ahvenanmaan itsehallintolain kokonaisuudistuksen yhteydessä sovittuun ratkaisuun Ahvenanmaan maakunnan taloudesta ehdotettavasta sääntelystä. Perustuslakivaliokunnan mielestä voidaan arvioida, että muutosta on valmisteltu sen merkitykseen nähden asianmukaisesti ja perusteellisesti.”

Nyt kysymys ei ole siitä, onko se kustannusneutraali tai ylikompensaatio, mutta minä haluan kysyä, edustaja Meri: Miksi perussuomalaiset haluavat leikata Ahvenanmaan perusrahoitusta eli tasoitusperusteeksi 0,42 prosenttia? Se tarkoittaa käytännössä, että leikataan Ahvenanmaan perusrahoitusta 15 tai 20 miljoonaa euroa vuodessa. Miten Ahvenanmaa sitten voi maksaa palkat poliiseille, hoitaa sairaanhoitajien kysymyksiä ja koulutuksia? Eli miksi perussuomalaiset haluavat leikata Ahvenanmaan perusrahoitusta?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt vielä puheenvuoro edustaja Merelle.

16.34 Leena Meri ps: Minäpä vielä useamman kerran yritän kertoa sen, että kuten sanoin, niin joudun turvautumaan näissä luvuissa hallituksen esitykseen 320/2018, joka tässäkin lausunnossa on pohjana. Tämähän on kahdessa eduskunnassa nyt käsiteltävänä, koska tämä on perustuslain säätämisyjärjestelmässä käsiteltävä. Ja nämä luvut ja arviot perustuvat siihen työhön.

Tässä viimeisimmässäkin lausunnossa, joka on nyt annettu hetki sitten, todetaan, että ne syvemmät laskelmat perustuvat silloin aikaan, kun tämä hallituksen esitys on annettu. Minä luotan siihen, että tällä 0,42 tasoitusperusteella, kuten todetaan, se olisi kustannusneutraali, ja tämä olisi se oikeudenmukainen ja kohtuullinen prosentti.

Itse olette esittänyt tätä 0,45 ja 0,47 — tai Ahvenanmaa itse asiassa, ei teitä voi syyllistää millään tavoin tästä tilanteesta, enkä katso, että juuri te henkilönä olisitte vaatinut ylikompensaatiota, ellette näin ole. Mutta sitä minä en ymmärrä, miksi sen pitää olla enemmän kuin on tarve. Me olemme valmiita antamaan sen tarpeen mukaan. Ei sen mukaan, että on 100-vuotisjuhla tai että on totuttu siihen, ettei maakuntaa tarvitse velkaannuttaa, tai joi-tain muita tämän tyyppisiä syitä.

Minä jätän tämän tuohon edustaja Kiljuseen, joka täältä häippäisikin jo. Hän varmaan muistelee sinisten ministeri Niinistön puheita, jotenkin tuntui siltä. Hän ei vielääkään... — kannattaa tutustua edustajiin: siniset eivät ole enää eduskunnassa mukana, eivätkä ole kuu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 80/2019 vp

luneet useampaan vuoteen meidän puolueeseemme, hehän loikkasivat sinne jonnekin. — Että hänelle vastaukseksi se, että en tiedä, mistä hän puhuu.

Mutta kun puhutaan rahasta ja jaetaan sitä oikeudenmukaisesti, niin se ei ole moraalinen kannanotto. Se on ihan sama kuin se, että meillä on meidän ilmastopolitiikka ja sen kohdentuminen, maahanmuuttopolitiikka, sen kohdentuminen. Ne kohdistuvat taloudellisiin asioihin ja Suomen kantokykyyn ja moniin tämän tyyppisiin asioihin. Aina helposti hyökätään siihen, että teillä on jotain ihmisiä vastaan, niin kuin tässäkin. Minä en ole kertaakaan elämässäni sanonut mitään alentavaa ahvenanmaalaisista ihmisistä, ja silti joka kerta, kun minä keskustelen tästä rahasta, niin minulle tullaan sanomaan, että voisitko sinä nyt Ahvenanmaata kunnioittaa ja muuta. Eihän tässä ole mitenkään kysymys Ahvenanmaan kunnioittamisesta tai ei-kunnioittamisesta, vaan mehän päätämme tässä nyt rahasta.

Mutta en minä nyt tästä enempää, minä olen nyt monta kertaa tämän yrittänyt rautalan-gasta vääntää, ja jos minä en tämän parempaan pysty, niin eipä sitten voi mitään, jos ette sitä ymmärrä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Annetaan edustaja Immosen yrittää.

16.37 **Olli Immonen ps:** Arvoisa puhemies! Ymmärrän hyvin sen, että salin sillä laidalla tähän asiaan suhtaudutaan varmasti hyvin emotionaalisesti, mutta täällä salin toisella laidalla pyrimme tarkastelemaan asioita rationaalisesta lähtökohdasta. Ja syy siihen, minkä takia perussuomalaiset nostavat nyt tämän asian esille, on se, että me perussuomalaiset olemme tarkan taloudenpidon puolue. Kansalta kerättyjä verorahoja — ne eivät ole valtion rahoja, ne eivät ole poliitikkojen rahoja, vaan ne ovat ensisijaisesti kansalaisten rahoja — näitä rahoja tulee käyttää vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.

Ja pitäydyn edelleen siinä, että kyllä tämä 0,42 on se kustannusneutraali taso, 0,45 on ylikompensaatiota ja 0,47 on vielä enemmän ylikompensaatiota, ja tätä perussuomalaiset eivät voi hyväksyä.

16.38 **Mats Löfström r:** Ärade herr talman! Bara sista ordet jag tänker säga i den här debatten till ledamot Immonen. Det materialet och det som finansministeriet har sagt till grundlagsutskottet är helt tydligt — 0,42 är inte längre kostnadsneutralt efter att sote-processen har fallit. Det här kan man tydligt se i de utlåtanden som finansministeriet har gett, och annars bör du kontrollera de här uppgifterna med finansministeriet just gällande den saken, för 0,45 är nu det kostnadsneutrala eftersom det är nuvarande nivå utan att någon landskaps- och vårdreform har kommit.

Det här är ingen emotionell debatt för någon, tror jag, utan det här är en helt rationell debatt för alla som är här i salen, men titta på finansministeriets utlåtande till grundlagsutskottet en gång till gällande den här saken.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.